

ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ ЩОДО ПОШИРЕННЯ КОРОНАВІРУСНОЇ ХВОРОБИ «COVID-19»

Ковальчук А. В.

студентка 2 курсу

Інституту права Київського національного університету

імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

На сьогоднішній день багато праць вчених присвячено дослідженню питанню адміністративної відповідальності, певна кількість вчених досліджувала адміністративну відповідальність в галузі охорони здоров'я населення, але в аспекті поширення коронавірусної хвороби з весни 2020 року і по даний час в Україні дане питання одержує все більше уваги громадськості. У зв'язку з певним рівнем правової свідомості громадян, насамперед правовим менталітетом, що склався в нашій державі, неузгодженістю та незлагодженістю чинного законодавства, стає доволі проблемним для правоохоронних органів притягнути осіб, в чиїх діях наявні ознаки елементів складу правопорушень у сфері охорони здоров'я. Окремі питання викликає поширення коронавірусної хвороби серед неповнолітніх та особливості притягнення їх або їх батьків до відповідальності. Поширення нових хвороб призвело нової специфікації вже наявних складів адміністративних правопорушень та доповненням КУпАП статтею 44-3. Все це і зумовлює актуальність даного питання.

Дослідженням адміністративної відповідальності в галузі охорони здоров'я займались О.С. Доценко, О.В. Любінець, Б.О. Логвиненко, З.С. Гладун, Д.М. Лук'янець, В.К. Колпаков, С.В. Книш та інші вчені.

Реалізація, встановлених законодавством санкцій здійснення адміністративного проступку у сфері охорони здоров'я здійснюється за допомогою адміністративної відповідальності. Адміністративна відповідальність в галузі охорони здоров'я настає за порушення норм визначених у однойменній главі 5 розділу II Особливої частини КУпАП та певними статтями, що не входять до даної глави, такі як ст.ст. 167–170, 188–10, 188–11, 212–3. Всі ці проступки мають формальний склад, тобто факт вчинення протиправного діяння (крім недодержання стандартів і технічних умов при транспортуванні, зберіганні і використанні (експлуатації) продукції (ст. 170 КУпАП) [1, с. 129].

Постановами Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 року № 211, від 09.12.2020 року № 1236 на всій території України встановлено

карантин. Законом України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо запобігання поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» від 06.11.2020 року №1000-IX, було доповнено частиною 2 статтю 44-3 КУпАП, а саме: «перебування в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно, – тягне за собою накладення штрафу від 10 до 15 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

Статтю 12 КУпАП встановлено, що з 16-ти років особу можна притягнути до адміністративної відповідальності. А у відповідності до ст. 13 КУпАП до такої неповнолітньої особи застосовуються заходи впливу, встановлені ст. 24¹ КУпАП. Згідно з п. 4 ст. 34 КУпАП вчинення правопорушення неповнолітнім є пом'якшуючою обставиною. Також, ч. 3 ст. 184 КУпАП передбачено відповідальність батьків або осіб, що їх замінюють за вчинення неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушення, відповідальність за яке передбачено КУпАП, крім порушень, передбачених ч. 3 або 4 ст. 173⁴.

На думку автора найкращим відображенням дієвості змін до законодавства про адміністративну відповідальність є судова практика у першій інстанції, адже вона буде найбільш розгалуженою та «ближчою до народу». Автором за допомогою ресурсу Єдиного державного реєстру судових рішень проаналізовано вибірку з 37 постанов місцевих судів (єдині які були знайдені за вибраним критерієм). Критерії пошуку: пошук за контекстом: «ч. 2 ст. 44-3 КУпАП», «Коронавірус», «неповнолітньою»; інстанція: перша; форма судового рішення: постанова; сортування: за релевантністю. Окремо досліджувалась аналогічна вибірка з 50 постанов місцевих судів, але без контексту «неповнолітньою». Результати пошуку показали, що менше ніж у половині випадків, осіб було визнано винними у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч.2 ст.44-3 КУпАП, причому частіше застосовується захід впливу у виді попередження або усного зауваження. Практика стосовно неповнолітніх (16-18 років) особливо не відрізняється від практики стосовно повнолітніх осіб. При тому, здебільшого до неповнолітніх використовувався захід впливу у вигляді попередження (у 30 випадках з 37). Наприклад, постановою Путивльського районного суду від 26.02.2021 року по справі № 584/230/21, не дивлячись на те, що особа свою провину не визнавала, та наявність доказів вчиненого проступку, неповнолітню особу було визнано винною у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч.2 ст.44-3 КУпАП, і застосовано захід впливу у виді попередження [2]. У двох випадках з 37 до неповнолітнього було застосовано захід впливу

у виді усного зауваження. Наприклад, постановою Київського районного суду м. Полтави по справі № 552/103/21 від 27.01.2021 неповнолітню особу було визнано винною у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч.2 ст.44-3 КУпАП, і застосовано захід впливу у виді усного зауваження[3]. При тому, невелика кількість таких постанов та зміст самих ухвалених постанов свідчить про неусталеність практики по досліджуваним справам та ухвалення судами постанов за внутрішніми переконаннями. У трьох випадках провадження у справі про адміністративне правопорушення неповнолітньою особою було закрито у зв'язку з відсутністю в його діях складу адміністративного правопорушення, як наприклад, у постанові Липовецького районного суду Вінницької області від 15.01.02021 по справі № 136/1930/20. У даній постанові зазначено, що «на підтвердження вини, поліцменом до матеріалів справи додано лише фотокопії письмових пояснень неповнолітнього та свідка, інших будь яких доказів не надано. Водночас вказані письмові докази не можуть бути взяті судом до уваги, оскільки вони не відповідають вимогам щодо належності та допустимості та приписам ст. 256 КУпАП. Встановлені судом обставини вказують на відсутність об'єктивної сторони правопорушення»[4]. У двох випадках з 37 досліджуваних протокол про адміністративне правопорушення було повернуто поліції для належного оформлення, наприклад таку постанову було ухвалено Золотоніським міськрайонним судом Черкаської області 11.01.2021 по справі № 695/3002/20 [5]. Цікавим фактом є те, що жодного рішення рішення в Україні не було прийнято стосовно батьків неповнолітніх осіб від 14 до 16 років.

Хоча, зворотню стороною медалі є судова практика стосовно осіб, які досягли 18ти років. Наприклад, постановою Орджонікідзевського районного суду м. Запоріжжя від 21.01.2021 по справі №335/10526/20, не дивлячись на наявність визнання провини та щирого каяття, відсутність притягнень до адміністративної відповідальності за аналогічні правопорушення, на винну особу накладено адміністративне стягнення у вигляді штраф у розмірі 170 грн та стягнуто судовий збір у розмірі 454 грн[6]. По 15 справам з 50 (з вибіркою стосовно повнолітніх осіб), провадження було закрито, у зв'язку було з відсутністю складу адміністративного правопорушення, що свідчить про недостатню правову обізнаність інспекторів поліції в нормах чинного законодавства у сфері охорони здоров'я та процедурах складання адміністративних протоколів. Наприклад, постановою Святошинського районного суду м. Києва від 12.03.2021 року по справі №759/4791/21, провадження було закрито, у зв'язку з відсутністю складу адміністративного правопорушення, а саме було зазначено, що з досліджених матеріалів справи вбачається, що в провину особи ставиться забезпечення діяльності

хостелу в порушення Постанови КМУ №1236, проте диспозицією ч. 2 ст. 44-3 КУпАП передбачена відповідальність за перебування в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респираторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно; також, інспектор не зазначив який саме пункт/підпункт постанови КМУ №1236 було порушено[7].

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок про те, що питання адміністративної відповідальності у сфері охорони здоров'я, у зв'язку з появою нової хвороби потребує більш глибокого дослідження. Для вирішення проблеми ефективного притягнення до адміністративної відповідальності є необхідність у розробці новітніх інструктажів та програм направлених на покращення роботи правоохоронних органів, а з метою запобігання та вчинення проступків у сфері охорони здоров'я виникає потреба у детальному інформуванні населення саме про наявну адміністративну відповідальність з посиланням на судову практику. Особливою проблемою постає порушення ч. 2 ст. 44-3 КУпАП неповнолітніми особами (16-18 років), адже здебільшого до таких осіб використовується захід у вигляді попередження, що на думку автора не є таким дієвим засобом. Окрім того, стосовно батьків осіб від 14 до 16 років – практика відсутня, що є дуже дивним, адже особи у такому віці порушують норми маскового режиму частіше ніж старші діти.

Література:

1. Доценко О.С. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері охорони здоров'я. Підприємство, господарство і право: Адміністративне право і процес. 1/2017. С. 128-132.
2. Постанова Путивльського районного суду від 26.02.2021 року по справі №584/230/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95259030>
3. Постанова Київського районного суду м. Полтави по справі № 552/103/21 від 27.01.2021. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94449363>
4. Постанова Липовецького районного суду Вінницької області від 15.01.2021 по справі №136/1930/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94186313>
5. Постанова Золотоніського міськрайонного суду Черкаської області 11.01.2021 по справі № 695/3002/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94223069>
6. Постанова Орджонікідзевського районного суду м. Запоріжжя від 21.01.2021 по справі №335/10526/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94305776>
7. Постанова Святошинського районного суду м. Києва від 12.03.2021 року по справі №759/4791/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95475249>